

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Extra Posten.

Måndagen den 17 Januari 1820.

(Insändt.)

Reflexioner under läsningen af Poetisk Kalender för år 1820.

Äter hafva vi emottagit en ny årgång af Poetiska Kalendern. Att den i afseende på inre värde ej aftagit, utan tvertom öfverträffar i flera fall de näst föregående årens Kalendrar, måste man erkänna. För hvar och en, som älskar och lefver för något högre än fordringarne för dagen: kläder och föda, är det glädjande att se huru konstens sköna blomma i vårt Fädernesland, trots den köld som tillhör Nordiska naturen, sträfvar att slå ut i allt praktfullare glans. Denna blomning går sent, men därför ej mindre säkert; ty äfven Norden gömmer i djupet en eld, som stundom genombryter de kalla ismassorna på ytan och smälter de kylande banden. Förmätet och grundlöst torde således ej det hoppet anses, att den æsthetiska klimatvärman (*sic venia verbo*) inom litteraturens område äfven i vårt Fädernesland snart skall uppnå den höjd, att många sköna blommor skola framlockas, hvaraf vi kunna släta oss oförgångliga kransar. Detta hopp är så mycket mindre förmätet som en god början redan är gjord. De gamle lycktubarne äro langesedan förjagade af dagslju-

set. Det var just ömkligt att se huru mången enfaldig stackare narrades ut i kärret till dem och der, under begäpan det, i höstkylan förderfvade sitt hufvud. Nu har, Gudi lof! detta ofog upphört och ingen går mer att köpa någon Fransk dank, för att sätta den i en Svensk hornlykta *). Men vi vilja begitva oss till den föresatta betraktelsen.

Bland de stycken, som förekomma i Poetiska Kalendern för detta år, vilje vi först uppehålla oss vid Utgifvarens. Säkert skall hvarje läsare, lika med oss, med innerligt välbehag dröja vid de fleste af dem. Rätt fägnasamt är att se hvilken hälsosam verkan den utländska luften haft på Hr Atterbom. Den fordnå mörka oredan, som belastade hans skrifter, har försvunnit. Då äflades han med allt som skulle fram, liksom han antingen haft för mycket eller för litet att säga. Nu råder klarhet, reda och enkelhet. Resan har varit ett verkligt purgatif för honom. Man skulle sannerligen kunna tro att han varit på Anticyra. Minst lyckliga äro sångerna vid OSCARSfesten i Upsala den 1 Dec. 1819. Om dem kunde man säga hvarjehanda. Men den anledning, som framkallat dessa sånger, är så helig för alla Svenska hjertan, att den sprider sin gloria öfver allt, som

*) Thorild.

dermed har sammanhang. Ty det hjertat med enthusiastisk värma älskar, vinner lätt öfverseende, om man äfven i dess omgifningar skulle röja mindre fullkomlighet. Vi innehålla derföre med alla anmärkningar öfver dessa stycken.

I sina *Vandringsminnen* har Hr Atterbom lemnat oss en slags dagbok öfver sin resa. Eller rättare, de äro milstolpar, som ej blott utmärka stationerna och den väg han tagit, utan äfven de föremål, som mest frapperat honom. Bland dessa är billigtvis *Schelling* ett af de förnämsta. Också andas sängen till denne tidsdyrskets förste hjelte på vetenskapsbanan, en varm kärlek och beundran. Stycket *Italia* är nog mycket matt. Detta sköna land bör kunna väcka högre inspiration än man här finner uttryckt. I synnerhet är uttrycket *Pru Venus* alltför tafatt och opassande. *Byströms Juno* deremot är rätt vacker och liflig; men det är kanske mer Byströms än Atterboms förtjenst. Af alla dessa Vandringsminnen skall läsaren säkert längst minnas *Sicilianska Visan*. Den är af en naiveté, behag och renhet i tankar och språk, som man endast träffar hos Franzéns gudomliga sångmö. *Besöket i Sorrento* är en skön, af beundran, vemodfull andakt och sorgliga reminiscenser alstrad, produkt. En dyster känsla öfver skaldelivets osälla sällhet utgör grunddraget deri. Och i sanning bör man medgifva, hvad man ser hafva föresvärvat Författaren, att sångaren är som en vulcan, som fortar sig sjelf. *Guitarrspelerskan på marinnad* är en älskvärd och glattig flicka, men i hvilkens ögon dock den trånande kärlekens tårar glänsa. *Barnballetten* är så tack och tjugande som de små änglar den skildrar. *Sången till Steffens* är en poetisk tafala af denne mans vetenskapliga lif.

Vi upprepa hvad vi nyligen sade, att Poetiska Kalenderns stycken af Herr Atterbom för innevarande år utmärka sig för mycken reda och klarhet i tankar och språk, jemförde med hvad man i de för-

ra årens Kalendrar sett af honom. Dock råder ännu en vemodig känsla i det hela af hans arbeten. Men vi hoppas att lifvet mer och mer skall framtrada i glad gestalt för denne fantasirike skald.

Med glad tilltredsställelse lyssne vi åter till den klangrika Euphrosynes sånger. Allmänheten har itrån första ögonblicket, då denna väna sångmö framträdde, fastat ett högt begrepp och höga anspråk vid hennes namn, och hon har alltid hållit hvad hon ifrån början gifvit hopp om. Ehuru Kalendern i år har blifvit prydd blott med få stycken af henne, så visa dock desse att ännu den poetiska ådran flyter lika klar. Läsaren möter först *Vilhelms harpslag*. Orden svara fullkomligt till den själ och sinnen berusande musik, efter hvilken de äro satta. Och detta är det högsta vi tro oss kunna säga till deras beröm; ty det är väl knappast möjligt att få höra en melodi, som klarare visar känslans och fantasiens oändlighet, än den så kallade Neckens polska. *Nyårsnatten* är en af varm andakt alstrad sång. *Skattgräfvarn och Brudsmys* et utmärker sig genom mycken liflighet i teckningen och en trogen återspeglung af den gamla tidens anda. Af de öfriga styckena är väl intet ovanligt; dock äga de förtjensten, liksom alla af Euphrosynes hand, af en lätt och klangfull versification.

Hedborn är, såsom han alltid varit, än manlig och allvarlig, än innerligt öm och vek. Det sanna smillets tillhörighet är att riktigt kunna uppfatta naturens analogier och förstå dess höga symboliska språk. Blott den som känner detta symboliska språk, som kan öfversätta ett af naturens uttryck med ett annat liktydigt; blott den kan rätt uttala alla de stridiga känslor, som antingen lyfta hjertat till himmelens lycksalighet eller förtära det med sorgens långsamma martyrdöd. Att Herr Hedborn är en skicklig öfversättare i denna mening, har han visat många prof på. Sången öfver Carl

XII:s död är värdig det stora föremål den valt för sig. Blott ett uttryck förefaller läsaren ganska besynnerligt. 4:de strof. s. 18 läses:

För dagen stor, i granna skriften
Än mången bragd du prunka ser;
Men åldern pröfva lät bedriften...
Och Carl den Tolfte är ej mer.

Meningen häraf kan svårligen blifva annan än denna; mången bragd prunkar väl stor för ögonblic et i granna skrifter; men lät tidens jernhand pröfva dess fasthet eller storhet, och man skall se dess nullitet. Li'aså skall tiden, som bortopar allt odugligt, äfven utplåna minnet af Carl XII. Att Författaren ej velat säga detta ser man af allt det öfriga, som är ganska lyckligt utfördt. Lycklig är också *Hildurs stapelse*. Det enda man dervid har att anmärka rör verstan. Första och tredje verserna framdansa på muntra dakttyler: andra och fjerde framslåpa deremot sin sednare hälft på tunga spondæer. För vår del tycka vi att dylika verser ej böra sammanställas. Den som vill se ett prof af det symboliska språk vi ofvanföre nämnt, hänvisa vi till tredje strofen af stycket: *Till ** vid underrättelsen om hans moders död*. I hela samlingen finne vi intet stycke mer än *Sicilianska visan*, som i genuin naiveté kan mäta sig med *Regnbäcken*. Sången *Vid min moders graf* är ett rent genljud af det bristande hjertats klagan, då den kalla döden berofvar en son det ödmaste han egt på jorden: hans späda dagars hulda vårdarinna.

Carl har äfven i år framträdtt med diverse. Hans arbeten skulle man kunna likna vid Rumfordska soppan, som visserligen kan vara en bastant föda för folket. Dock, bör ännu mycket bortskummas om den skall bli hälsosam. Från detta omdöme bör likväl undantagas stycket: *Till H. K. H. Kron-Prinsen d. 1 Dec. 1819, vid Svärdets, och Hornets of-*

verlemnande. Men hvilken skulle ej vid ett så hänförande tillfälle uppfamma i låga? — I sången till Fogelberg förekommer detta uttryck: *kroppen formar du af djupets klyfta*. *Klyfta* betyder spricka, remna, det tomma vacuum mellan saker; hvad kan man forma af det tomma vacuum? endast ett så tanketomt uttryck.

Hr. Gfm har också detta år uppvaktat allmänheten med något joller; men Gud vet till hvad nöje för allmänheten, eller fromma för honom sjelf. Debuten sker med en adress till en ung skald, som är en örn; ty han flyger högt och fritt, hvilket endast inträffar på örnar och andra roffoglar. Vidare klagar han att örnen svingar sig till Kronions scepter, men att han sjelf, Hr. Gfm, är dömd till dammens väg, der han måste framplaska sitt lif i evigt lika ringar. Således veta vi helt oförmodat till hvad slags djur Hr. Gfm hörer, nemligen till grodsläggat. Men då borde han ock veta att Allmänheten ej tycker om grodsånger: dock nej! det är just grodorna som ej veta det: de hafva örnen fulla af sitt eget skrån och höra ej andras röst. Ett råd vill man likväl ge Hr. Gfm, att, i händelse den dam, der han tillbringar sitt grodlef, ligger vid stora farvägen, han håller sig tyst och stilla; ty det kunde lätt hända att en kittslig pojke eller annan vandrande kunde taga en sten, käpp, m. m. och slå honom döds slag. Annars är, hvad uttrycken beträffar, antithesen mellan Kronions scepter och en dam (förmodeligen grönbväxt, för prydnaden skuld) verkligen ypperlig och oofverträffelig. Vidare jemrar han sig, att han, såsom en svan, ser det ljusa höga bortskymdt af bergens murar. Vi ha ej hört att svanor uppehålla sig i bergstrakter. Deremot veta vi att pussar och kärre bilda sig mellan berg, antingen af värflöde eller regn; har måste således vara en svan af det slaget vi ofvanföre nämnt, som uppehåller sig i gröna pussar och dammar. Ytter-

figarē klagar han att han hålles fången af mödans strånga vakter. Han måste väl, i Guds namn, ej sitta i fängelse heller! Det skulle verkligen då göra oss ondt om honom, och vi vore snart fardige att öppna en subscription till hans förmån. -- Men misstänkt låter det. — Hr. Gfm har äfven anført ett stycke ur *Molly's testamente*. -- Den der Molly läres visst halva varit en nog munter flicka, med hvilken Hr. Gfm drifver sådant ofog; ty förlidet år hade hon en ring, i hvilken han vilde insticka sitt finger. Dock, *de mortuis nihil nisi bene*: hon är nu död och är nog der honsvarar det, som ordspråket lyder.

Sluteligen har Hr. Gfm gifvit oss ett blad ur sin plånbok. Derföre tro vi dock ej att någon tackar honom. Han hade således gjort bättre om han behållit henne hel; ty visserligen är det förargeligt att stå med söndrig och tom taskbok och endast få skam till tack. Dock, sedan nu Hr. Gfm sönderrifvit sin plånbok och skadan redan är skedd, vilje vi tillse hvad detta dyrbara blad innehåller. Vi träffa då pro primo en sentens öfver hjertat. En sentens öfver hjertat! människans heligaste, dyrbaraste egendom! den måste vara gudomlig. Låt höra!

Lägg handen på ditt bröst — — (om du ej förr
Har hört det ljud, som lär dig stoftets öden) — —
Hvad slår inom det? — — Det är döden
Som klappar så på lifvets dörr.

Hvad vill detta egentligen säga?
Är hjertat döden som klappar, på brö-

Prenumeration på 48 Numror af detta Blad, som utkommer hvarje Måndag och Torsdag, emottages med 2 R:dr B:co uti Herrar Utters & Comp., Östergrens och Brunzeli Boklädor.

stet, lifvets dörr? Skulle man gifva en materiel förklaring öfver hjertat och bröstet, så måste den bli sådan, att hjertat är den lifvande principen i menniskan, den punkt, hvarifrån allt lif och rörelse utgår: Bröstet deremot är det fängelse, den klyfta, som håller hjertat fångat och hindrar det att fritt yttra all sin lifskraft. Derföre då bröstet är trångt och hopklämdt, äro hjertats rörelser matta; det frampustar i långsamma aftynande suckar sitt tvång och tvingar sjelfva sin inbestängande fiende att genljuda af dess kval. Uteblifvandet af hjertats rörelse är lifvets slut. Således borde man rättare säga, att *hjertat är lifvet, som klappar så på dödens dörr*, bröstet. Men det är vissa uttryck, som innehålla lika god mening om de läsas rätt fram eller bakfram. Hr. Gfm tyckes äfven längre fram ha ändrat sin mening om döden och lifvets dörr, då han säger: *ett hjerta godt och fromt, det vävar lifvets alla långa stiften ut*. När dess lågor &c. Vore hjertat döden, så kunde det först och främst svärligen ega klara lågor, och vidare vore det såsom dött ej mycket värdt att prisa. Det må nu vara härmed huru som heldst, så vilje vi i all välmening yttra några kvädeord till Hr. Gfm:

Lägg handen på ditt bröst — — (om du ej än
Har insett vådan af att uselt skrifva) — —
Skrif ej i Plånbok mer, Nej bort bört du det rifva,
För att ej grinas ut min vän.

(Slut e. a. g.)

N:o 6 utgifves nästa Torsdag.

Stockholm, tryckt hos JOHAN IMNELIUS.